DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 8 september 2005 *

I mål C-303/04,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, som framställts av Tribunale di Voghera (Italien), genom beslut av den 1 juli 2004, som inkom till domstolen den 16 juli 2004, i målet

Lidl Italia Srl

mot

Comune di Stradella,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta samt domarna C. Gulmann (referent) och J. Klučka,

* Rättegångsspråk: italienska.

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: R. Grass,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Lidl Italia Srl, genom F. Capelli, professeur, biträdd av M. Valcada, avvocato,

— Comune di Stradella, genom F. Abbà,

— Frankrikes regering, genom G. de Bergues och R. Loosli-Surrans, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom D. Recchia, i egenskap av ombud, biträdd av M. R. Mollica, avocat.

med beaktande av beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1 och 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informa-

tionsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, s. 37), i dess ändrade lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998 (EGT L 217, s. 18) (nedan kallat direktiv 98/34), och av artikel 28 EG.

2 Begäran har framställts i ett mål mellan Lidl Italia Srl (nedan kallat Lidl) och Comune di Stradella (Stradella kommun) angående ett yrkande om ogiltigförklaring av ett beslut genom vilket detta bolag ålades att betala en straffavgift på grund av att det hade salufört biologiskt icke nedbrytbara bomullspinnar.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 I artikel 1 i direktiv 98/34 anges:

"I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

3) teknisk specifikation: en i ett dokument intagen specifikation som fastställer de egenskaper som krävs av en produkt, exempelvis kvalitetsnivåer, prestanda,

säkerhet eller dimensioner, inbegripet sådana krav på produkten som avser varubeteckning, terminologi, symboler, provning och provningsmetoder, förpackning, märkning eller etikettering och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

...

6) standard: en teknisk specifikation som har fastställts av ett erkänt standardiseringsorgan för upprepad eller fortlöpande tillämpning, som inte är tvingande och som tillhör någon av följande typer av standarder:

...

— Nationell standard: en standard som fastställts av ett nationellt standardiseringsorgan och som är allmänt tillgänglig.

...

11) teknisk föreskrift: tekniska specifikationer och andra krav eller föreskrifter för tjänster, inbegripet tillämpliga administrativa bestämmelser, som är rättsligt eller faktiskt tvingande vid saluföring, tillhandahållande av tjänster, etablering av en aktör som tillhandahåller tjänster eller användning i en medlemsstat eller en större del därav, samt — med undantag av dem som anges i artikel 10 — medlemsstaternas lagar och andra författningar som förbjuder tillverkning,

import, saluföring eller användning av en produkt eller som förbjuder tillhandahållande eller utnyttjande av en tjänst eller etablering som tillhandahållare av tjänster.

..."

4 Artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34 har följande lydelse:

"Om inte annat följer av artikel 10 skall medlemsstaterna omedelbart till kommissionen överlämna alla utkast till tekniska föreskrifter, såvida inte föreskriften utgör endast en överföring av den fullständiga texten till en internationell eller europeisk standard, då det är tillräckligt med information om den aktuella standarden. De skall också till kommissionen redovisa skälen till varför det är nödvändigt att utfärda en sådan teknisk föreskrift, om dessa inte redan framgår av förslaget."

Den nationella lagstiftningen

5 I artikel 19 i lag nr 93 av den 23 mars 2001 om miljön (GURI nr 79 av den 4 april 2001) (nedan kallad lag nr 93/2001) anges följande:

"1. I syfte att förhindra spridning till miljön, inbegripet via avlopp, av biologiskt icke nedbrytbara produkter, skall bomullspinnar som är avsedda för rengöring av öron och som saluförs i Italien, inom 18 månader från den tidpunkt då förevarande lag

träder i kraft, uteslutande tillverkas av biologiskt nedbrytbart material, i enlighet med standarderna UNI 10785.

2. Tillverkning och saluföring av de produkter som avses i punkt 1 och som inte uppfyller angivna krav utgör, när den frist på 18 månader har löpt ut som börjar löpa då förevarande lag träder i kraft, ett åsidosättande mot vilket administrativa sanktionsåtgärder skall vidtas ..."

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

6 Den 7 februari 2003 beslagtog polismän (Vigili urbani) i Stradella kommun, i stormarknaden Lidl som är belägen på denna kommuns område, i förebyggande syfte ett paket med 47 askar innehållande bomullspinnar som härrörde från Frankrike, i syfte att kontrollera huruvida de var förenliga med de bestämmelser som avses i artikel 19 i lag nr 93/2001.

7 Efter att i ett protokoll av den 18 februari 2003 ha fastställt att de beslagtagna bomullspinnarna inte var biologiskt nedbrytbara, påförde polisen Lidl en straffavgift på 3 098 euro på grund av att de ovannämnda bestämmelserna hade åsidosatts. Som en följd av att straffavgiften inte betalades delgav staden Stradellas borgmästare den 31 juli 2003 ledningen i detta bolag ett beslut om åläggande att betala en straffavgift på 3 109, 61 euro.

8 Lidl bestred detta beslut om åläggande vid Tribunale di Voghera och gjorde gällande att lag nr 93/2001 inte kunde tillämpas, eftersom den inte hade anmälts till kommissionen innan den utfärdades och därför var oförenlig med de gemenskapsrättsliga bestämmelserna om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter.

9 Tribunale di Voghera har under dessa omständigheter beslutat att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till EG-domstolen:

"1. Skall bestämmelserna i artikel 1 i direktiv 83/189/EEG (nu direktiv 98/34/EG) om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter tolkas på så sätt att begreppet teknisk föreskrift som anges i ovannämnda artikel 1 omfattar nationella bestämmelser såsom artikel 19 i lag nr 93 av den 23 mars 2001, enligt vilka saluföring i Italien av bomullspinnar för rengöring av öron är förbjuden när bomullspinnarna är tillverkade av biologiskt icke nedbrytbart material?

2. Skulle, vid ett jakande svar på den första frågan, de ovannämnda bestämmelserna i artikel 19 i lag nr 93 av den 23 mars 2001 i förväg ha anmälts till [kommissionen] på den italienska regeringens initiativ enligt artikel 8 i direktiv 83/189/EEG (nu direktiv 98/34/EG) i syfte att erhålla ett tillstånd att tillämpa dessa bestämmelser i Italien i enlighet med artiklarna 8 och 9 i samma direktiv?

3. Innebär, vid ett jakande svar på den andra frågan och för det fall skyldigheten att anmäla ovannämnda artikel 19 i lag nr 93/2001 till [kommissionen] inte har uppfyllts, principerna och bestämmelserna om skydd för den fria rörligheten för varor i enlighet med artikel 28 EG jämförda med bestämmelserna i direktiv 83/189/EEG (nu direktiv 98/34/EG) att en italiensk domstol har rätt att underlåta att tillämpa nämnda nationella bestämmelser på grund av att de är rättsstridiga i den mån de är tillämpliga på varor som härrör från en annan medlemsstat i Europeiska unionen?

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

10 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1.11 i direktiv 98/34 skall tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse såsom artikel 19 i lag nr 93/2001 skall anses utgöra en teknisk föreskrift, eftersom den innehåller ett förbud mot saluföring av bomullspinnar som inte är tillverkade av biologiskt nedbrytbart material i enlighet med en nationell standard.

11 Lidl, den franska regeringen och kommissionen har anfört att denna fråga skall besvaras jakande.

12 Det skall härvid påpekas att enligt artikel 1.11 i direktiv 98/34 skall en nationell bestämmelse i en medlemsstat genom vilken tillverkning, import, saluföring eller användning av en produkt förbjuds anses utgöra en kategori teknisk föreskrift (se dom av den 21 april 2005 i mål C-267/03, Lindberg, REG 2005, s. I-3247, punkt 54).

13 I förevarande fall är det tillräckligt att konstatera att artikel 19.2 i lag nr 93/2001 är en sådan bestämmelse. I nämnda artikel 19.2 anges nämligen att tillverkning och saluföring av bomullspinnar vilka inte uppfyller de angivna kraven, det vill säga vilka inte uteslutande tillverkas av biologiskt nedbrytbart material, i enlighet med standarderna UNI 10785, utgör ett åsidosättande mot vilket administrativa åtgärder skall vidtas.

14 Den första frågan skall således besvaras så, att artikel 1.11 i direktiv 98/34 skall tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse, såsom artikel 19 i lag nr 93/2001, utgör en teknisk föreskrift, eftersom den innehåller ett förbud mot saluföring av bomullspinnar som inte är tillverkade av biologiskt nedbrytbart material i enlighet med en nationell standard.

Den andra frågan

15 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida Republiken Italien, under förutsättning att en nationell bestämmelse såsom artikel 19 i lag nr 93/2001 utgör en teknisk föreskrift, borde ha anmält denna till kommissionen innan den antogs i enlighet med artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34.

16 Lidl, den franska regeringen och kommissionen anser att denna fråga skall besvaras jakande.

17 Det skall härvid för det första påpekas att det i skäl 5 i direktiv 98/34 anges att kommissionen måste ha tillgång till nödvändig information innan den beslutar om tekniska föreskrifter. Följaktligen måste medlemsstaterna, som enligt artikel 10 EG är skyldiga att underlätta kommissionens uppgift, anmäla sina utkast till tekniska föreskrifter till denna.

18 För det andra framgår det av fast rättspraxis att artikel 8.1 första stycket i rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 109, s. 8; svensk

specialutgåva, område 13, volym 12, s. 154), vilken i huvudsak återges i artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34, innebär att medlemsstaterna är skyldiga att anmäla alla utkast till tekniska föreskrifter till kommissionen (se, bland annat, dom av den 17 september 1996 i mål C-289/94, kommissionen mot Italien, REG 1996, s. I-4405, punkterna 52 och 53, och av den 7 maj 1998 i mål C-145/97, kommissionen mot Belgien, REG 1998, s. I-2643, punkt 10).

19 Den andra frågan skall således besvaras så, att artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34 skall tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse som utgör en teknisk föreskrift, såsom artikel 19 i lag nr 93/2001, skall anmälas till kommissionen innan den antas.

Den tredje frågan

20 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida, mot bakgrund av att artikel 19 i lag nr 93/2001 utgör en teknisk föreskrift som borde ha anmälts till kommissionen, bestämmelserna i direktiv 98/34 innebär att den nationella domstolen har rätt att underlåta att tillämpa nämnda nationella bestämmelse på grund av att en sådan förhandsanmälan inte gjorts.

21 Lidl, den franska regeringen och kommissionen har anfört att även denna tredje fråga skall besvaras jakande.

22 Det framgår av fast rättspraxis att avsikten med direktiv 98/34 är att, genom en förebyggande kontroll, skydda den fria rörligheten för varor, vilken är en av gemenskapens grundvalar. Denna kontroll erfordras, eftersom de tekniska föreskrifter som omfattas av detta direktiv kan utgöra hinder för varuutbytet mellan

medlemsstater. Sådana hinder kan nämligen inte tillåtas annat än om de är nödvändiga på grund av tvingande hänsyn som skall tillvarata allmänintresset (se, för ett liknande resonemang, dom av den 30 april 1996 i mål C-194/94, CIA Security International, REG 1996, s. I-2201, punkt 40, och av den 16 juni 1998 i mål C-226/97, Lemmens, REG 1998, s. I-3711, punkt 32).

23 Den anmälningsskyldighet som avses bland annat i artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34 utgör ett väsentligt medel för att fullgöra denna gemenskapskontroll. Kontrollen blir än mer effektiv genom att direktivet tolkas på så sätt att ett åsidosättande av anmälningsskyldigheten utgör ett väsentligt förfarandefel som innebär att de tekniska föreskrifterna i fråga inte kan tillämpas och göras gällande gentemot enskilda (se domarna i de ovannämnda målen CIA Security International, punkterna 44, 48 och 54, och Lemmens, punkt 33).

24 Den tredje frågan skall således besvaras så, att artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34 skall tolkas på så sätt att det ankommer på den nationella domstolen att underlåta att tillämpa en nationell bestämmelse som utgör en teknisk föreskrift, såsom artikel 19 i lag nr 93/2001, när bestämmelsen inte anmälts till kommissionen innan den antogs.

Rättegångskostnader

25 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

På dessa grunder beslutar domstolen (femte avdelningen) följande dom:

1) **Artikel 1.11 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998, skall tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse, såsom artikel 19 i lag nr 93 av den 23 mars 2001, om miljön, utgör en teknisk föreskrift, eftersom den innehåller ett förbud mot saluföring av bomullspinnar som inte är tillverkade av biologiskt nedbrytbart material i enlighet med en nationell standard.**

2) **Artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34, i dess lydelse enligt direktiv 98/48, skall tolkas på så sätt att en nationell bestämmelse som utgör en teknisk föreskrift, såsom artikel 19 i lag nr 93 av den 23 mars 2001, skall anmälas till Europeiska gemenskapernas kommission innan den antas.**

3) **Artikel 8.1 första stycket i direktiv 98/34, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 98/48, skall tolkas på så sätt att det ankommer på den nationella domstolen att underlåta att tillämpa en nationell bestämmelse som utgör en teknisk föreskrift, såsom artikel 19 i lag nr 93/2001 av den 23 mars 2001, när bestämmelsen inte anmälts till Europeiska gemenskapernas kommission innan den antogs.**

Underskrifter